

год. I 1922. Януарий

книжка I.

*12 лв*

*15577*



# МАРГАРИТКИ

Литературно списание издава комитет.

гл. редактор: Г. Русев

подредактор: Ц. Г. Цапалски



*15577*

ПЛЕВЕН

Печатница „Единство“ на А. Цанев & К. Петров

1922 год.



Handwritten mark or signature

DT  
DT

DT  
DT

DT  
DT

DT  
DT

DT  
DT



год. I 1922. Януарий

~~15.577~~

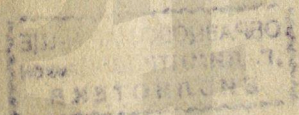
книжка I.

# — МАРГАРИТКИ —

Литературно списание издава комитет.

гл. редактор: Г. Русев

подредактор: Ц. Г. Цапалски



ПЛЕВЕН

Печатница „Единство“ на А. Цанев & К. Петров

1922 год.



8  
A304

36546

ОБРАЗЦОВО НАР. Ч-ЩЕ  
„Г. ДИМИТРОВ“-ПЛОВЕН  
БИБЛИОТЕКА



Г. Русев

## Един живот

Летна нош — свода небесен,  
Обсипан е с' дребни светли звездички,  
Луната изпуща светлик чудесен,  
Ноша е приятна и сладка за всички.

Джрвите заспали, хвжрлят своите сенки,  
Които, се влачат — кржтосват преплитат,  
Реката клокочи и гонят се мренки,  
И невятни шумове отвсжде налитат.

Наокол се носи мирис приятен,  
От цветята що... наблизко цвjtят,  
Гжрдите вджхват тоз вжздух приятен,  
А по тревата росни капкј блестят.

Приятно е всичко през дните омайни,  
Животжт се сладко сладко минава,  
Младенчески дни са кжси нетрайни,  
След това какво ще тебе пленява?

Дали гората и птички безгрижни,  
Що от сутрин до вечер песните си пеят?  
Ил природата и баири верижни?  
Ил дните на младост безгрижни?

— 2 —

Светулка проблесва и гасни сред мрака,  
Кат последни надежди на измината младост,  
Листата на джрвите — па и шумака,  
Нашеиват си тихо, и питат се: „где има сладост“

Джл тук на земята? — ил горе в' небесата?  
Джл сред нещастията ил в' словата?  
Джли в рая или в ада?  
Би намерил човек — почивка блага?



Ближните храсти излеко помръдват,  
 Погалени нежно от тихий повеи,  
 Мечтите омайни тамо заглъхват,  
 Иди! викни! . . и сълзи пролей.

От тия тежки световни тегла,  
 Що готвят човеку смъртни легла,  
 Дни ще минат много откак,  
 Закрит си остан в' световния мрак.

И щастие радост ще търсиш за себе,  
 Дано да наидеш — че мъжа ще погребеш,  
 Дните детински и твоята младост,  
 Без каквато и да било радост.

Г. Русев

### Лов (разказ)

Тъмна бурна нощ. Ветърът беснее! Той свири своята победна песен.

— Листата падат вече и дърветата привели стебла стенат и с страх си нашепват: „сега е есен, а иде и зима“ . . . . .

— Навън е студено! Дъжд из ведро се лее.

— Водните капки тласкани от ветъра чукат по стъклата на прозорците и всичко, всичко кат че чувства настъпилата есен.

— Есен! . . Но дали прилича на нея?

Вън студено кат че е зима. Земята се разлигавила та човек не може да стъпи.

Никаква жива душа! . . .

— Но ето! . . че върви човек наметнал се с едно окъсано корабно платно. Той се сили да върви, но всичко е на хаос. Едва! . . едва се престъпя сега. Върви той, като от време на време нещо си говори сам



на себе си. Лулата му е пжлна, тя гори и изпуща едри кжлба дим. Че кой ли е тоз?

— Това е риболовеца Паспарту, който безсжмнение отиваше при обичната си другарка, с която толкова години е порил вжлните и толкова опасности и неволи е поделил с нея.

— Ту!.. че лошо време процеди той през стиснатите си зжби.

— Нищо ще тжрпя! Най-сетне нема да ме удави я.

— Нека вали... нека вали — от това Паспарту се не плаши и той без да иска и да знае за джжда продължаваше пжтя си.

— Ето!.. захвана нещо да блещука в далечината.

— Паспарту се усмихна, което показваше че той бе доволен.

— Пред една стара поизгнила лодка се беха изправили няколко души и кжрпиха мрежите си с джрвени игли.

— Вий сте тук? извика Паспарту, когато ги наближи.

— О!... от кога сме тук, повече от час има, ето м мрежите закжрпихме, а теб те нема още. Заврел си се у вас на топло и ти се не излиза, а ние мржнем тук.

— Де холам заврел сам се на топло... нали знате че трябва да се яде, че тогаз да се тржгне на работа? Пжк вижте!... Паспарту сочеше една бутилка с ракия. Нали човек трябва да си поджрепи силите?

— Верно... Верно се заобаждаха протестующите я дай да посржбнем и ние че тогаз хайде в лодката и ще хвжряме мрежите цела нош.

— Паспарту им лодаде бутилката, която мина от ржка на ржка, и когато му я предадоха в ржцете тя беше празна.

— Бре!... извика Паспарту, ако човек не е предвидлив оставяте го вие нехранимайковци и гладен и жеден, но добре че сам си вземал и за мен отделно



още една — и той извади шишето из торбичката си и го обжрна с устата към своята.

Кжл... кжл... кжл, едно мляскане и бутилката остана на половина.

— Хайде сега момчета на работа. Докарайте лодката близо до водата — турнете мрежата и всички вжтре. Аз ще я тласна, а вий да сте готови да гребете.

— Така говореше Паспарту на другарите си които се подчиняваха на заповедите му.

— Всичко е готово. Лодката е до водата.

— Всекой си зае местото и Паспарту с все сила я тласна напред. Пъргав, като маймуна, той се метна вжтре.

— Морето ревеше и се пенеше, а водите му на буйни талази се блжскаха о слабата лодка.

— Тия що гребеха с лопатите едва устояваха на напора на ветъра.

— Паспарту седнал на едина край на лодката само я направлява и чуват се неговите команди: „гребни на лево — на десно, право... а джджт продължава да си вали, те се беха измокрили до костите.

— Момчета!... сегá мрежите прозвуча наново гласжт на Паспарту.

— Четири яки ржце се заловиха да ги спущат в водата.

— Както виждате ловжт се започва, отваряйте си очите, че ви дяволите вземат.

— Обиколиха едно разгояние от около петстотин метра.

— Мрежата скоро ще се свърши се обади един от спущачите.

— Тогава карай към брега извика Паспарту.

— Всичко отиваше благополучно. Когато стигнаха до брега и изкараха лодката на суша Паспарту отиде да потегли мрежата, а другарите му вперили поглед в него безсжмнение с нетърпение чакаха отговора му.



— Сега да теглим!.. нашия труд не е напразно. Изглежда да сме заградили големо количество риба.

И наистина Паспарту никога се не лжжеше. С своята опитна ржка, той можеше да каже приблизително до колко килограма ще извадят.

— Всички с голема бързина и осторожност залочнаха тегленето на мрежите, а Паспарту спокоен си пжлнеше лулата и спокойно-облегнат на лодката следеше вървежа на работата.

— Почнаха да приближават вече и торбите — средната час на мрежата.

— Силен, плесак се чуваше.

— Брей!.. какво е това нещо? много риба, много... много се развикаха всички.

— Мжлчете бре диваци и теглете по-бърже ги скастри Паспарту.

— Един нека дойде тука и заедно с мен да варди да се не връща рибата назат.

— Тегленето се продължи с около четвърт час още.

— Торбите приближиха брега. Като виждаха какво огромно количество риба бе хванато, те почнаха с още по-голема бързина да теглят.

— Сега кошовете изкомандва Паспарту.

— Рибата скача — плеска, но каква полза от туй? тя е в ржцете им.

— Бяха донесени седем коша — и шесте бежа запжлнени от един пжт.

— Какъв сполочлив лов!

— Рибата отнесоха навътре и при нея остана един да я пази, а другите се впуснаха наново в морето.

— Момчета!.. виждате сега му е времето. Наистина студеничко малко, ама нишо — ще се тжрпи.

— Кат спрем ще накладем огън, ще се стоплим и изсушим дрехите — а сега да работим.

— Ще работим!.. ще работим — отговорят бе на всичките.



— Цяла нощ ще работим-заслепени от сполучливия лов, се насърдчаваха те.

— Не!.. Не цяла нощ, се обади Паспарту. Ще хвърлим още два, до три пжти най-много и след това ще се оттеглим на почивка.

— За сега ще минем с толкова.

— Паспарту имаше право. Той знаеше, че като се хваща такъв голям лов първия пжт, за още един такъв лов не може да се надее човек. Толкова риба да се хване то е редкост, и той помни само два пжти да му се е случило такава чудо.

— Лодката се движеше напред.

— Паспарту даваше команди.

— Мрежата полека, лека се изнизваше и товара на лодката намаляваше.

— Сега назад!..

— Лодката се възви и насочи към брега.

— Гребците нанжваха всичките си сили за да стигнат по-скоро на суша и да почнат пак наново, тегленето на мрежите.

— Паспарту стоеше умислен при носа на лодката вперил очи кой знае где напред в необятните простори.

— Гребете!.. гребете си мислеше той. Вашите сили са напразно. Зная аз, че неще има риба както първия пжт — пжк може и хич.

— До брега сме вече!..

— Паспарту се стресна.

— Изкарайте лодката на суша и се заловете пак за старата работа.

— Работеха усилено. Пот кат вода течеше по лицата им.

— Паспарту отиде да опита пак влжата.

— Не се лжжа!.. им каза той. Този пжт ние напразно хвърлихме мрежите. Едва ще извадим стотната час на тая що хванахме първия пжт.

(следва края)



Ж. Г. Данев

## Геройските копнежи.

На тебе местност примамлива,  
Аз пращам своя поздрав мил,  
Ранен пръв между дружината гръмлива,  
О!.. е кръв пръв те оросих.

\* \* \*

Самичек аз сам и самотен тук,  
Кат кораб от буря сжкрушен,  
Ах!.. може би на вечно тлене,  
Моят труп и никой друг.

\* \* \*

О!.. кърви... сила в мене няма,  
Я дойди ти смърт при мен...  
Та волно понеси ме на нагоре,  
Ах!.. скъпа си за мен.

\* \* \*

Летете!.. летете часове крилати,  
Юг скоро ще забравя аз,  
Борби!.. та туй що мен изпрати,  
За храброст дива смъртен час...

\* \* \*

О!.. ти сетен лъч — що пратен си при мене,  
От модрите небесни висини,  
Привет предай любезен,  
На моята родина клета.

Доктор А. Елмо

## Раздела

(спомени из моя живот).

Ето!.. когато стоя осамотен — унесен в мисли,  
веднага в мен възкръсва спомена за един отлавна ми-



нал живот. Но как ли бих могъл да забравя това?— Днес когато вземам перото, за да пиша аз чувствувам ужасна мъка, която разкъсва измъчената ми старческа душа — ржката ми трепери и аз пиша и се заливам в сълзи.

— Какъв човек бе той!...

— Не!.. за никога неще мога да го забравя.

— Осемдесет годишен сам но виж как помня това — как в мен се е запазило всичко онова преживено толкова отдавна.

— Да!.. аз помня всичко... всичко.

— Помня аз че той дойде нейде от далеч — и говореше се че бил некакъв си скрит завинаги напуснал родното си место, човек.

— Един ден той се яви в града гдето и аз не отдавна се бех настанил.

— Казваше се Любомир Антонович. Дали това име беше негово, незная. Аз зная само туй че той бе добър но в също време и нещастен.

— Живях с него точно двадесет и осем години и през това време не чух да каже поне веднаж: това е мое или чуждо име.

— Още с пристигането си тук, той се услови работник при мината Розел и в скоро време се прочу с своята сила и похватност.

— Притежателът на мината, немец с грубо изсжхналолице бе в възторг от похватите на Любомира.

— Любомире, му казваше той, ти работиш отлично — продължавай и бди и за напред така и вервай — разчитай на моята чесна дума, аз няма да те оставя така.

— В отговор на това Любомир се усмихваше и отговаряше едва чуто: „аз винаги работя така и чувствам се доволен, че всичко възложено на мене го изпълнявам съвестно, оправдавам доверието.

— Виждам... виждам работата ти Любомире и вермам на думите ти, ти си добър служител.

\* \* \*



— Дните си течаха, годините се нижеха.

— Едни се губеха други се раждаха, но това е строежа на живота!

— Любомир си живееше. Той работеше дено и ноше непрекъснато, когато требваше нещо неотложимо да се извърши.

— Любомир квартируваше близо до мен. Ние се връждахме почти всеки ден и разговаряхме за работите си. Вечер, когато се връщахме от работа, ние вечеряхме не повече от половина час и след това се събирахме заедно или в моята стая, или в неговата за да прекараме до полунощ в разговор, това правихме почти винаги с изключение на уважителни причини, които заставяха мене или него да отсъства.

— Как хубаво прекарвахме!

(следва)

Е. Стрешков

## Дядо Димо

(разказ)

— Дядо Димо шигоблията тжй го знаа аз пжк и всички. Той имаше ржст среден, коса и мустаци побелели-зер стар е, очи сици и лице изпито хлжтноло.

— Занимаваше се с земледелие и отглеждане на добитжк, един вид чифликчия.

— Той живееше накрая на селото.

— Един ден дядо Димо, то бе по брането на кукуруза, се качва по една малка стжлбица, за да влезе и измете коша, който бе празен и който щеше да пжлни с кукуруз от новата реколта.

— Качва се той, ама стжлбата не я бива — тя се изкривява и почава да се наваля — ще падне, за да се задържи дядо Димо посега кжм покрива на коша ала пусти клечолаци настжрчели и хоп, една та в окото му. То изтича. Димо примира от болки но



каквото станало назад не се връща. Минава се време раната заздравява, но дялото си оставя завинаги вече с едно око.

— Беше лани, когато една сутрин дядо Димо впрегна в колата един чифт добри волове и тръгна за нива. В колата стоеше ралото. Безсъмнение той отиваше да оре.

— Баба Димовица, жена спретната и чиста до немай къде, му закачи торба с хляба на ритлите и той след като се прекръсти и натисна калпака назад към тила си смушка воловете и тръгна.

— Сутринта времето бе хубаво. Слънцето могъществено сееше топлите си лъчи над околната природа. Птичките весело цвръчеха по дърветата и тук, там — от време, на време се обаждаше плашливият коз.

— Наближи обед. Слънцето почна да жаря и личеше си че ще вали дъжд.

— Никаква птича песен! . . . даже и шурците и те се умълчаха.

Мина обед. Небето почна да се мръщи черни облаци го обгърнаха навред и почна да се лее дъжд из ведро.

— Дъждът вали ли вали! . . .

— Ето по едно време заскърцаха кола, що да видя? Дядо Димо се връща от нива цел измокрен. Обгърнал калпака наопаки той мушка воловете колкото си сила има, но те си знаят своето — а той се пука от яд и сипе сипе пдувните една след друга.

— Наближи!

Той спре колата и слезе, за да отвори вратата.

— Баба Димовица седнала в одаята си закусва с попара от кисело млеко и хич и на ум не и иде че Димо пръщи вълка.

— Где си мари вещицо проклета, та не додеш да отвориш?

— Баба Димовица чу! тя захвърли лъжицата в кишето и скочи на крака.



— Ето ме бе Димо!...

— Ех!... геди джрта брамтио, вика разядосанлият се Димо, скрила си се и не излизаш да видиш че сам си дошел, па да помогнеш нещо. Я!.. виж! измокрил сам се цял.

— Че крива ли сжм ти бе Димо, че си се измокрил.

— Крива ли си ми? чакай да ти кажа аз тебе и липна остена.

— Баба Димовица тжрти на бег и скоро се намери в оджята гдето тропна вратата и я затвори яката.

— Тича Димо удря вратата рита я с крак, ала пуста врата яка не се чупи нито пжк се отваря.

— Брей! жена отваряй, че после не можеш си намери место вика дядо Димо отвжн, ама кой гочуй.

— Баба Димовица си кротува вжтре, че знай добро няма да пати, ако ми отвори.

— Виде Димо че вратата неше се отвори, па я остави и отиде да разпегне воловите и ги закара в обора, сне ралото от колата, захвжрили торбата на страна, разпегна добичетата и ги заведе неколко кокошки се нахвжриха на хлеба и сладко, сладко закжлваха.

— Мина се малко време и дядо Димо се наново показа.

— Чакай!... сега ще и платя на тая джртица си бжбреше той още и отиде кжм колата.

— Кокошките не се мржднаха, а проджлжаваха да си кжлват от хлеба — но туй се скоро прекрати.

— Дядо Димо ги сжзря Вдигна той остена изви си малко главата на лево, засука го два пжти в вжздуха на като го метна вржз кокошкитещо да видиш? Разбегаха се горките птици с кржкане, като оставиха една от своите другарки при торбата. Тя бе убита и наблизо до нея лежеше мощното оржжие на Димо.

— Хляба ми ядете а? чакай баре на вас да си отплатя.

— Когато това ставаше, на мрозореца стоеше онуката му и видя дядо си как уби кокошката.



— Мамо!.. се провикна то. Ела да видиш дядо Шигобил уби кокошките.

— Джщерята на Димо излезе да види що е станало а малкият Ташко продължаваше да разправя случилото се.

— Димо излезе. Той кривна из едно малко тесно суваче и скоро се оплжчи пред кржчмата на Стоила.

— Брей!.. дядо Димо ела да се видим се провикна кржчмаря.

— Дай вино бе Стоиле изкомандва Димо още с прекрачването на прага.

— Дай Стоиле да се напия че дано забравя яда си.

— Че какъв яд попита Стоил, като се приближи до масата и турна една оканица вино.

— Седни де, седни, го покани дядо Димо на ше чуеш.

— Стоил седна и дядо Димо почна да разправя за случилото се, като каза че му е много тежко, загдето мжничкия Тошко го е нарекжл Шигобил.

— Стоил се смееше па и всички селяни що бежа в кржчмата.

Кжм здрачване кржчмата почна да се пжлни тя цяла загжмже.

— Всички се научиха за станалото у Димови.

— Когато се стжми хубаво и ноща обгжрна цялото село, гайда засвири у Димови.

— Хайде да отидем на хоро ме поканиха.

— Че где питам аз?

— У дядо Димо шигоблията напил се та гайда му свири да весели него пжк и цялото село.

— Отидохме!...

— Що да видим?

— Цялото село се стекло, па като се завילו оно-ва ти кржшно хоро и гледаме дядо Димо между ергените скача ли скача.

гр. Пловдив — 1920 год.

\*  
—————



Ц. Г. Цапански

## Нощ приваля.

Летна нош на морно лето,  
Веч приваля, и звездите светли,  
Вкупом гаснат по небото,  
И славея самотни почва да мели  
Песента си тжжна.....

Нощ приваля!.. И в зори ще чуеш  
[да подхване,  
Овчар с кавал, самотни звуци, песента на  
[клетия мжченик сирака,  
Той надува кавала, за да пици, но еш на  
[себе си и своето мжчание,  
Той не намери!... Вечно ще го надува... Веч-  
[но... И все за Сирака.

Р. Лунова.

\* \* \*

Ела в прегрждки отджхни, мой сжкрушен [разбит елен,  
Ибега стадото от теб, но  
Усмивки има още тук [твоя дом е тук при мен:  
До сетне миг сжрце, ржка за теб само отредени  
О, любов за туй е дар, че все е сжца: мош и плам  
При мжки, при вжзторг блажен при блясжк почести и  
[срам.  
Но зная, нито питам се, греша ли ми сжрцето волно  
Но зная, кой един си, аз любя те безумно — болно.  
Ти ангел свой нарече ме през тихите честити дни,  
И севга ангел твой ще сжм кога те ужас засени:  
Без тј енет аз по стжпките ти ще мина, огнове и бури,  
Ще ме закрилят и спасиш, ил' гибилта ми край [ще тури.

Ц. Г. Цапански

## Мечта на Поета

Звукжт се лжкатуше омайно,  
Всекаш душата ми се повдига  
В мрачноста на сжрцето ми, тайно.  
О!.. Душа купнеяща за мечта велика.



Унесен в природата чуд'ворна  
 Стихове пиша да четете народа,  
 За тихата зган, добра зговорна  
 Всек'чувам на пияното от акорда.

Ц. Г. Цапански

Любов вле в сърцето ми ти,  
 За мен горкия се смели,  
 Тъжна песен ще запея,  
 Че за теб, навеки ще милея.

Ц. Г. Цапански

### Самотен гроб

Скитях . . . . .

Изходих гори, поля и планини, за да найда гроба . . . граба на моето сжщество, на моето сжщество, на моето мило тайно сжрце . . . Но уви! . . Природата всекаш навеки го е скрила в своите обятия.

Обходих на всжде . . . неостана кжт кждето моят крак да нее стжпил, но за жалост кой зло ми е сторил, или некакжв грех сжм направила, та пжтя ми е припречен . . . . .

Капнала от умора от умора от дългото пжтувание при падание на кжрвавия вечерен здрач, стигнах при една хралупа обрасла с тржни, за да отложа изтущеното си тело, реших да принощувам в прехлупата която прилича, вжншно на пещеря, а вжтрешно не дай Боже! . . . Тжмее непрогледен мрак цари на Стихнала печал . . . Ноща из отдалеко спуска своя тжмен плащ и скоро се затжми на всжде. И всичко живо заспа сжнат на успокоение. Само една душа и две зорки очи бродят в това житейско море и тжрсят гроба на МИЛИЯ СИ МИЛИ МОЙ! . . . . .

Ноща приваля, и денжт се кжпи иощ в далечния хоризонт.

(Следва). . . . .